

vergadering **C196**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 16 april 2024

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanpak van het drinkwaterverlies – 1532 (2023-2024)	
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het vervangingsritme van drinkwaterleidingen in Vlaanderen – 1559 (2023-2024)	3
VRAAG OM UITLEG van Klaas Sloomans aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Amazongift van 1,1 miljoen euro voor het project Brabantse Wouden – 1546 (2023-2024)	10
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de ongelijke criteria die de minister hanteert voor de nachtvluchten in Zaventem enerzijds en de luchthaven van Luik anderzijds – 1564 (2023-2024)	14
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over landschapsevolutie in beeld – 1605 (2023-2024)	18

**VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de aanpak van het drinkwaterverlies
– 1532 (2023-2024)**

**VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het vervangingsritme van drinkwaterleidingen in Vlaanderen
– 1559 (2023-2024)**

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Bij het aantreden van deze Vlaamse Regering bedroeg voor het productiejaar 2020 het totaal lekverlies van geproduceerd drinkwater in Vlaanderen maar liefst meer dan 64 miljoen kubieke meter. Slechts één waterbedrijf, Aquaduin, scoorde op dat ogenblik een Infrastructure Leakage Index (ILI) die minder dan de norm van 0,5 bedroeg.

In de commissie Leefmilieu van 28 oktober 2020 beloofde u, in antwoord op de mondelinge vragen om uitleg 280 en 350 van respectievelijk mijn collega's Freya Perdaens en Sam Van Rooy, expliciet dat u tijdens deze legislatuur alles in het werk zou stellen om deze onaanvaardbare drinkwaterlekverliezen drastisch terug te dringen. In die optiek zouden, in het kader van de Blue Deal, alle Vlaamse drinkwatermaatschappijen de nodige investeringen moeten doen om hun score tegen uiterlijk 2025 terug te dringen tot een streefwaarde van die norm, 0,5. Voor de drinkwaterleveranciers die deze doelstelling niet zouden halen, zouden volgens u, als stok achter de deur, financiële implicaties volgen bij de goedkering van hun tariefplannen.

Intussen publiceerde de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) op 14 december 2023 de 'Drinkwaterbalans voor Vlaanderen 2022', weliswaar nog een jaar terug. Uit dit rapport blijkt dat voor het productiejaar 2022 het totaal lekverlies van geproduceerd drinkwater in Vlaanderen nog steeds opliep tot maar liefst 53.834.000 kubieke meter. Slechts drie van de zes drinkwaterleveranciers, Aquaduin, Autonoom Gemeentebedrijf Stadsontwikkeling (AGSO) Knokke-Heist en Pidpa, behaalden intussen de beoogde score lager dan 0,5. De drinkwaterleveranciers Farys, De Watergroep en water-link halen deze door u vooropgestelde score nog steeds niet.

Daarom heb ik volgende vragen.

Welke stappen zult u, met het einde van deze regeringslegislatuur in zicht, nog zetten om deze drinkwaterlekverliezen in Vlaanderen nog verder terug te dringen?

Welke concrete handhavingsmaatregelen zult u ten aanzien van Farys, De Watergroep en water-link uitvaardigen, opdat ook deze drie drinkwaterleveranciers de beoogde score tijdig en blijvend zullen behalen?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Uit het inspectie- en herstellingstraject van Vlaamse Rioleringen blijkt dat 1000 kilometer aan leidingen dringend hersteld moet worden om zinkgaten te vermijden. Niet alleen rioleringen maar ook de drinkwaterleidingen zijn, zoals de collega al zei, dringend aan herstel toe. Lekkende waterleidingen zorgen jaarlijks voor een verlies van zo'n 56,8 miljoen kubieke meter of 15,8 procent van het beschikbare drinkwater. Door factoren

zoals een lage instroom van zoetwater, een hoge urbanisatiegraad en hoge bevolkingsdichtheid kent Vlaanderen een hoge mate van waterstress. De beschikbaarheid aan water per capita is dus erg laag in Vlaanderen. Door de klimaatverandering zullen we te maken hebben met langere droge periodes. Zo hebben we afgelopen zomers al gezien, minister, dat de waterbevoorrading voor landbouw en industrie, maar ook voor drinkwater, toch wel wat onder druk komt te staan.

Nu, de Blue Deal heeft dan ook als doelstelling om de Infrastructure Leakage Index, een maatstaf voor het aantal lekken in drinkwaterleidingen, terug te dringen. Men streeft naar een ILI van 0,5 over heel Vlaanderen. Momenteel wordt die doelstelling enkel door de twee kleinere drinkwatermaatschappijen gehaald.

Uit uw antwoord op een schriftelijke vraag, meer bepaald nr. 870, blijkt dat ons drinkwaterleidingnet enorm verouderd is en het jaarlijkse vernieuwingspercentage van de afgelopen tien jaar, collega's, tussen de 0,54 procent en de 1,78 procent ligt. In het slechtste geval zou men er 185 jaar over doen om het drinkwaterleidingnetwerk te vernieuwen, en in het beste geval zou dat zo'n 57 jaar bedragen. Burgers en bedrijven dragen via de waterfactuur bij aan het investeringsbudget voor het vernieuwen en het vervangen van leidingen. Toch zien we, minister, dat het vervangingsritme stukt en dat de investeringen in het renoveren van de leidingen momenteel nog onvoldoende zijn.

Daarom heb ik, minister, volgende vragen.

In welke mate meent u dat het huidige vervangingsritme en de budgetten die eraan besteed worden, voldoende zijn om de beoogde doelstellingen effectief te bereiken?

Op welke manier wilt u een plan uitwerken dat drinkwatermaatschappijen aanspoort of verplicht om het vervangings- en renovatieritme van hun drinkwaterleidingnetwerk te verhogen en te verzekeren dat er effectief voldoende budgetten besteed worden?

De Vlaams Milieumaatschappij (VMM) heeft in haar rapport 'Omvang van waterverlies bij Vlaamse waterbedrijven' aangegeven dat de berekening van de ILI niet eenduidig is en verfijnd. Mijn vraag is dan ook, minister, op welke manier u de drinkwatermaatschappijen ertoe wilt aanzetten de index eenduidig te berekenen en de berekeningswijze effectief ook op dat vlak te verfijnen?

In hetzelfde rapport doet de VMM ook de aanbeveling om het beheer van de leidingen te koppelen aan tariefplannen. Door de evolutie van het waterverlies en het beheer van die leidingen te verankeren in de tariefregulering wil de Water-Regulator een prikkel inbouwen die waterbedrijven effectief aanzet tot voortdurende efficiëntiemaatregelen met betrekking tot het waterverlies. Hoe kijkt u zelf, minister, naar die aanbeveling en hoe wilt u daaraan tegemoetkomen?

Verder verwijst ik, minister, ook nog naar het artikel in Gazet Van Antwerpen van 27 maart over het herstellingstraject van rioleringen. Daarin geeft men aan dat in Vlaanderen veeleer gebruikt gemaakt wordt van de kousmethode, een methode die voor de drinkwaterleidingen minder interessant is. Vlaamse bedrijven zouden andere technieken op de markt brengen zoals de SIPP-techniek (spray-in-place pipe).

Op welke manier bent u bekend met deze nieuwe technieken, die toch wel vernieuwender zijn, en die ook voorhanden zijn?

Hoe wilt u de drinkwatermaatschappijen ertoe aanzetten om te investeren in nieuwere innovatieve technieken om zo toch wel tot een proactiever strategisch plan voor renovatie van de leidingen te komen?

Tot slot, minister, gaf Assuralia, u ook bekend, de koepelorganisatie van de Belgische verzekeraars, in een mededeling van 19 maart jongstleden aan dat de meeste Belgische verzekeraars duurzaamheidsobjectieven willen opnemen in hun beleggingsbeleid en daarmee nieuwe Europese wetgeving willen gaan implementeren. Daarbij wordt gekeken naar duurzame en maatschappelijk relevante infrastructuurwerken waarin de sector kan investeren. Mijn vraag is dan tot slot, minister, in welke mate u kijkt naar de Belgische verzekeraars om te investeren in Vlaamse infrastructuurprojecten met een duurzaam karakter zoals de investering in drinkwaterleidingen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Wat betreft de eerste vraag van collega Pieters: we zien inderdaad dat er de laatste jaren een grote vooruitgang is geboekt op het vlak van lekverliezen. Zo is de infrastructuurlekindex – om het zo te zeggen – op Vlaams niveau gedaald van 1,32 naar 0,94. Dat is een daling van bijna 30 procent. We zitten nu in die index op 0,94. Als je weet dat dat een index is die kleiner is dan 2, en 2 wordt internationaal gezien als een goede score, dan is het duidelijk dat de Vlaamse drinkwatersector op de goede weg is. Ik denk dat dat ook logisch is. We zitten nu aan 0,9 en we hebben in de Blue Deal een streefwaarde van 0,5 vooropgesteld. Het ingeslagen pad zal verder moeten worden bewandeld en dit tempo zal dus moeten worden aangehouden.

De tweede vraag was welke concrete handavingsmaatregelen ik ten aanzien van Farys, De Watergroep en water-link zal uitvaardigen. Als je kijkt naar het feit dat we toch wel een grote stap voorwaarts doen, een daling van 30 procent, dan denk ik dat dat een trendbreuk is met het verleden.

Zoals de cijfers aantonen, is er een aanzienlijke beperking gerealiseerd van lekdebieten en sinds 2022 is de index op Vlaams niveau lager dan 1. Dat is een zeer goed resultaat. De komende periode zijn er nog bijkomende inspanningen voorzien. Handavingsinstrumenten, indien nodig, zijn voorzien, ook via de verankering als openbaardienstverplichting en zoals voorzien in het Waterwetboek. Ook de WaterRegulator volgt de lekverliezen op, dankzij de nieuwe tariefreguleringsmethode die we vorig jaar door de regering lieten goedkeuren.

Wat betreft de vraag van collega De Vroe over het huidige vervangingsritme en de budgetten die eraan besteed worden: om inzicht te krijgen in de kwaliteit van het netwerk, wordt er gewerkt met een soort indicator. Die heet SNAX (Standardized Average Age Index). Voor Vlaanderen bedroeg die in 2019 al 0,48. Bij een SNAX kleiner dan 0,4 spreekt men over een gemiddeld nieuw netwerk. Bij een SNAX groter dan 0,6 spreekt men over een gemiddeld oud netwerk. Wij zitten dus op dit moment aan 0,48. In 2019 was er voor geen enkel waterbedrijf sprake van een gemiddeld oud netwerk. Globaal kan dus gesteld worden dat het vervangingsritme van het leidingennetwerk voldoende is naar internationale waarden en dat we in Vlaanderen dus niet met een enorm verouderd netwerk zitten volgens die indicator.

De garantie om verder voldoende vervangingsinvesteringen te doen, zit ook in de verplichte tarief- en actieplannen die ook goedgekeurd zijn door de regering. Het spreekt voor zich dat de administratie, maar ook de WaterRegulator dat ook opvolgt. Uit de tariefplannen zien we ook dat het aantal vervangingen stijgt. De doelstelling is duidelijk. In 2020 zaten we aan 0,9 en we zouden toch wel naar een verdubbeling moeten gaan, naar 1,6-1,7 tegen 2028.

Dan kom ik aan uw derde vraag, van de VMM. Die aanbeveling is ter harte genomen en die is ook in de nieuwe tariefplannen eenduidig bepaald. Dat is inderdaad belangrijk.

Wat betreft de vierde vraag: de tariefreguleringsmethode heb ik in 2023 aangepast, waarbij de doelstellingen en de investeringsprogramma's nu dus in de tariefplannen van elk waterbedrijf worden opgenomen en worden opgevolgd. Zeker dat laatste is even belangrijk.

De kousmethode is inderdaad een nieuwe techniek. Ik ben dat ook twee maanden geleden in het Antwerpse gaan bekijken. Het is goed dat dat gebruikt wordt omdat je op die manier preventief kunt ingrijpen waar er problemen zijn. Want als je niet preventief ingrijpt, wordt het alleen maar erger. In dat opzicht is dat goed. Bovendien moet je dan ook niet heel je straat gaan openbreken enzovoort.

De techniek werd ook onderzocht door de waterbedrijven, maar voorlopig wordt die nog niet verder toegepast omdat er onvoldoende garanties kunnen worden geboden op het vlak van impact op de kwaliteit van het drinkwater. Daarnaast zijn er blijkbaar ook restricties die gelden op de techniek. Dat moeten we nog eens wat beter bekijken.

Uiteraard onderzoeken de drinkwaterbedrijven bij elke investering wat de meest optimale keuze is. Soms moet je een volledige vernieuwing doen van de leiding. Soms is een renovatie door middel van een innovatieve techniek om de levensduur te verlengen, beter. Er wordt altijd kosten-batengewijs gekeken wat het beste is.

Ook worden maximale synergievoordelen meegenomen wanneer er door andere nutspartners in dezelfde straat nutswerken worden uitgevoerd zodat beschikbare budgetten optimaal ingezet worden en men voor minder hinder kan zorgen. Het lijkt me dan ook dat de waterbedrijven nu al zeer gerichte keuzes maken over welke technieken toe te passen, waarbij steeds het belang voor de burger en drinkwater van goede kwaliteit voor ogen worden gehouden.

Wat uw tweede vraag betreft: het opzetten van een gemeenschappelijk innovatieprogramma voor het beperken van lekverliezen was een van de acties uit de Blue Deal. Kennisdeling en innovatie kregen een boost dankzij verschillende studiedagen en workshops, met dank aan Vlaamse Rioleringen (VLARIO) en de VLARIO-dagen die daar fel op inzetten. Sensoren werden uitgerold, tot kleinere zones. Lekzoekteams werden opgeschaald en uitgerust met gespecialiseerd materiaal om lekken op te sporen. De waterbedrijven gingen ook samen met private partners op zoek naar oplossingen. Zo rolden de waterbedrijven innovatieve software uit om lekken sneller op te sporen en te verhelpen. Vandaag kunnen we trouwens spreken van een innovatief ecosysteem en van Vlaamse toptechnologie. Vaak zijn het Vlaamse bedrijven die daarmee bezig zijn. Ik denk bijvoorbeeld aan het bedrijf Agrippa, dat recent in de pers kwam, dat waterlekken te lijf gaat met artificiële intelligentie.

In Vlaanderen hebben we heel veel technologieën en innovatie ter beschikking. Ik denk dus dat dit een product is dat we in het buitenland kunnen promoten, want verschillende landen worden ermee geconfronteerd.

Dan was er uw derde vraag, over Assuralia, de koepelorganisatie van de Belgische verzekeraars. Aangezien alle Vlaamse waterbedrijven reeds een lagere lekindex halen dan omschreven in de Europese regelgeving, roep ik de waterbedrijven op dat ze het duurzaam karakter van hun investeringen in drinkwaterleidingen duidelijk kenbaar maken bij de koepelorganisatie van de Belgische

verzekeraars en potentiële verzekeraars-investeerders. Ik denk dat dat heel belangrijk is.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, als u één goede zaak hebt gedaan deze legislatuur, dan is het de Blue Deal. We staan daarachter. U ontkent dat soms, maar dat is effectief niet waar.

Maar een lekkage is natuurlijk geen infiltratie. Die lekkages gebeuren op plaatsen waar we niet willen infiltreren, en dat brengt hier en daar zinkgaten met zich mee. In Brussel zien we dat in grote mate. We zien ook in de straat of bij particulieren dat er hier of daar kleinere zinkgaten ontstaan. Hoe meer we de lekkage daar te lijf gaan, hoe beter voor de kosten.

U had voorgesteld dat het in 2025 aan die norm zou moeten voldoen. Nu geeft u aan dat het lager is dan 1 en dat er dus goed is gewerkt, maar daarmee voldoet u niet aan de voorwaarden die u zelf had gesteld. Nu, dat het langer duurt dan u hebt voorgesteld, heeft dat te maken met de kostprijs, met de capaciteit van de bedrijven? Of heeft het te maken met een prijspolitiek? Dat wil zeggen dat, als we per vierkante meter betalen, de bedrijven misschien gezegd hebben dat ze budgettair maar tot een bepaald punt gaan en niet verder?

De techniek om niet open te breken maar de leidingen intern te verstevigen, gaat natuurlijk moeilijk bij zinkgaten, maar het debiet wordt een stuk minder. We hebben in het verleden al gemerkt dat, als wijk na wijk wordt aangesloten aan een drinkwatercircuit, de druk moet worden gehandhaafd om bij iedereen in die kring voldoende water uit de kraan te laten komen. Daarvoor moet het debiet voldoende groot zijn.

In welke mate zult u, zoals ik in mijn vraag ook heb aangegeven, een maatregel treffen omtrent de prijstarieven? We willen naar een eengemaakt waterbedrijf gaan. Ik dacht dat u daar ook voorstander van was. In welke mate gaan we de tarifiering kunnen aanpassen?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw reactie. De krantenkoppen, die wij en de burgers allemaal lezen, stellen dat er jaarlijks miljoenen liters drinkwater verloren gaan wegens lekken. Dat is natuurlijk negatief, zeker in tijden dat we iedereen aanzetten tot een meer duurzaam gebruik en iedereen duurzaamheid, gelukkig maar, almaar belangrijker vindt.

Minister, er werden doelstellingen gesteld en als die niet behaald worden ... Ik heb heel sterk het gevoel als ik het dossier heel gedetailleerd lees, en ook als ik uw antwoord hoor nu, dat we te trage stappen vooruitzetten. Er moet op een duurzamere manier met ons water worden omgegaan. Het is uiteraard goed dat er een maatstaf werd gezet, maar ik denk toch dat we nu moeten durven te stellen, ook met betrekking tot uw antwoord, dat het niet zo eenvoudig is om die in Vlaanderen te halen. Dat betekent natuurlijk dat we moeten kijken hoe we het wel kunnen behalen, en hoe we dat op een duurzamere en een efficiëntere manier kunnen doen. Elke liter water die weglekt, is er een te veel. Dan zwijg ik nog over eventuele toekomstige zinkgaten die her en der zouden kunnen verschijnen, ook met zeer grote gevolgen. Hopelijk zal dat niet gebeuren.

Mijn vraag is eigenlijk, minister, hoe die aanpak in de toekomst en in de praktijk kunt verbeteren. U sprak over de kousmethode als zijnde innovatief, maar in mijn ogen is die zeker en vast niet innovatief. Ik denk dat u toch wel moet kijken op welke manier u toekomstgericht meer middelen kunt inzetten, of efficiënter

kunt inzetten, en hoe u rekening kunt houden met innovatievere techniek dan die kousmethode, zoals de spraymethodes, bijvoorbeeld. U kunt wat dat betreft eventuele proefprojecten per dag inzetten.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, wanneer we het hebben over drinkwater hebben we het natuurlijk over waterschaarste, en een van de maatregelen die u in dat kader nam, is de Strategisch Planning voor Waterbevoorrading (SPW). Ik vroeg me af, wanneer we het hebben over drinkwater en zorg dragen daarvoor, of er nog vorderingen zijn op het gebied van die Strategische Planning voor Waterbevoorrading waar we rekening mee kunnen houden in de toekomst.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, collega's. Ik denk dat ik ook wel heb verwezen naar de indexen die internationaal worden gehanteerd. Sta me toe, ik heb geen andere maatstaf om te kunnen vergelijken. Het netwerk veroudert niet, integendeel, dat blijkt ook uit die cijfers. Jullie moeten ook wel lezen wat die studies en indexen zeggen. Uit doorlichtingen blijkt ook dat het vervangingsritme voldoende is. Zeker naar internationale standaarden doen wij het veel beter. Kan het altijd nog beter? Uiteraard kan het altijd nog beter. Maar als wij vergelijken met de internationale maatstaven dan is dat vervangingsritme voldoende.

Als we zeggen dat er meer moet ... Ik wil dat ook allemaal mee ondersteunen, want het was met de tariefmethodologie nu al een heel gedoe. Zoals je weet werken de drinkwatermaatschappijen op zichzelf. Enkel over De Watergroep hebben we nog een klein beetje iets te zeggen, maar over al de rest heb ik niets te zeggen. Het was nu al niet simpel om te zeggen dat ze moeten investeren. Tot voor kort, voor mijn periode, was dat 'nougatbollen', om het zo te zeggen. Het was niks. Je moet maar eens gaan kijken naar de periode voor en de periode tijdens Demir. Idem dito met de lekverliezen. Als je beweert dat dat op drie jaar tijd allemaal veel te weinig is, maar 30 procent minder lekverliezen, minder dan de index ... Ik wil allemaal veel meer, maar dan denk ik dat we met de drinkwatermaatschappijen ook ... Ik heb natuurlijk ook wel gelet op de tariefplannen dat ze niet te veel vragen, want iemand betaalt dat natuurlijk wel. Er is voor gekozen om zo kostenefficiënt mogelijk te gaan werken, zowel naar lekverliezen als naar vervangingsritme toe. En qua lekverliezen gaan we niet te traag. 30 procent op drie jaar is gigantisch. Reeds in 2022 heb ik in deze commissie gezegd dat die index van 0,5 een streefcijfer is. Als we kijken naar de internationale standaarden en de uitgevoerde audit, is dat ambitieus. We hebben ook altijd gezegd dat we daar voldoende tijd nemen, alleen vanwege minder hinder en om niet onnodig leidingen open te breken. Maar nogmaals: ik denk dat het sowieso de ambitie is om van Vlaanderen een waterefficiënte topregio te maken, en ik denk dat we deze legislatuur die weg zijn ingeslagen. Uiteraard is er nog heel wat werk voor de boeg.

Mijnheer Pieters, wat betreft het prijstarief weet u inderdaad dat ik zelf voorstander ben van één groot drinkwaterbedrijf, vanwege efficiëntievoordelen en een klimaatrobuuste drinkwatervoorziening, en ook de kwaliteit van bron tot kraan blijft gegarandeerd. Maar voorlopig ben ik nog de enige. Na de verkiezingen zijn misschien wat meer politieke partijen daarvan voorstander. Ik denk wel dat dat een evolutie is die in Vlaanderen zal moeten komen. Je ziet wel al wat fusies. In Antwerpen zijn er twee fusies. De Watergroep met Farys, daar beweegt het ook al. Het is in eerste instantie goed dat de groten zich al aan het organiseren zijn. Maar ik denk dat er volgende legislatuur wel verder werk van zal moeten worden gemaakt om naar één drinkwaterbedrijf te gaan. Deze legislatuur zijn er al wat fusies gebeurd. En ik hoop dat de volgende regering, wie dan ook aan zet is, dat

in het regeerakkoord kan inschrijven. Dat is dan de volgende oefening. Het werk is natuurlijk nooit af.

Collega De Vroe, ik ga volledig akkoord wat betreft innovatieve technieken. Het enige wat ik weet, is dat men ... Soms helpt een techniek, soms niet. Men moet het juiste vervangen op de juiste plaats. Dat klopt dus. Ik ben die koustechniek zelf gaan bekijken en vond dat wel een heel goede techniek, voor alle duidelijkheid. Ik wil daar dus zeker niet negatief over zijn, maar men zegt mij dat dat niet geschikt is voor kleine leidingen, wel voor de grotere. En ik denk dat we daar prioritair moeten inzetten op de techniek. Ik zal dat ook zo meegeven aan alle drinkwatermaatschappijen, dat daar nog heel veel winsten te halen zijn. Want qua kost valt dat heel goed mee.

Collega Perdaens, op mijn initiatief kwam er in 2021 inderdaad een strategisch plan waterbevoorrading. Dat bestond nog niet in Vlaanderen. Dat was dus ook wel een beetje raar, vond ik, maar bon. We hebben daar dus werk van gemaakt. Dankzij de inspanningen van de waterbedrijven kwam de waterbevoorrading tijdens de extreme droogtes van afgelopen zomers nooit in de problemen. In andere landen was dat wel het geval. Dat wil ik onderstrepen. Ook in Nederland. In Vlaanderen niet, dankzij dat strategisch plan waterbevoorrading. We waren daarop voorbereid. Maar toch moeten we ons blijven voorbereiden op nog meer extremen. Daarom gaf ik aan de waterbedrijven de opdracht om dat plan ook te actualiseren. Dat zal tegen deze zomer moeten klaarliggen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, in het begin hebt u een beetje onverzettelijk gesteld dat u dat zou gaan waarmaken. U hebt die Blue Deal naar voren geschoven. U hebt ook aan die waterbedrijven aangegeven: 'Het zal en het moet.' Maar ik hoor nu dat u zich een beetje verschuilt achter die Europese gemiddelden en achter het feit dat we daar beter scoren. Maar dat was in het begin van de legislatuur ook zo. Als u zich sterk gemaakt hebt om in 2025 die norm te halen, dan moeten we vaststellen dat u die dus niet haalt.

Het is altijd beter dat er zo weinig mogelijk lekkages zijn, maar het moet ook allemaal mogelijk zijn. U hebt zich daar, zoals ik al zei, heel onverzettelijk opgesteld en zo hebt u zich ook proberen in de markt te zetten. En we moeten vaststellen dat u nu toch een toontje lager zingt.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, wat voor ons heel belangrijk is, is dat er inderdaad op een kostenefficiënte manier wordt gewerkt om het doel te behalen. Dat is uiteraard zo min mogelijk lekken en een versneld tempo van leidingrenovaties, wat dit betreft. Ik denk dat het heel belangrijk is om alle drinkwatermaatschappijen – want momenteel zijn er inderdaad veel – aan te sporen om daar werk van te maken. We zien daar toch wel heel grote verschillen, ook wat dat betreft. Ik denk dat u hen zeker extra moet aansporen om hen daartoe aan te zetten. Dat is één.

Ten tweede is er de kousmethode. Dat is inderdaad een methode die nu vaak gebruikt wordt. We zijn als commissie ook gaan kijken hoe lekken worden opgespoord en hoe er werk van gemaakt wordt. Maar ik denk dat we toch ook wel moeten durven te zeggen dat er nu al innovatievere technieken op de markt zijn, zoals die spray enzovoort, die toch wel verder onderzocht en ingezet moeten worden. Het maakt me niet uit hoe, eventueel in proefprojecten of wat dan ook, maar het kan op een duurzamere manier, wat mij betreft. Vandaar dat ik ook nog een conceptnota geschreven heb, die ik ook nog deze legislatuur zal

indienen, en die hopelijk bij een volgende regering door het parlement nog bekeken zal worden rond deze thematiek.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Klaas Slootmans aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Amazongift van 1,1 miljoen euro voor het project Brabantse Wouden – 1546 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): De aanleiding voor deze vraag zijn de vele persberichten en krantenartikels die we lazen over de gift van Amazon, via haar eigen klimaatfonds, van 1,1 miljoen euro aan het project van de Brabantse Wouden. Dat heeft tot doel, zoals jullie allemaal weten, om het Meerdaalwoud te verbinden met het Zoniënwoud, met de Dijlevallei en tot slot met het Hallerbos.

Nu, als we Amazon mogen geloven, gaat het om een daad van altruïsme en kadert het in hun vergevorderde klimaatambities, wat voor een pakjesdienst, die toch verantwoordelijk is voor heel wat verkeerscongestie en uitstoot, een opmerkelijk streven is. Maar het is uiteraard niet verboden.

In de pers lazen we heel concreet dat die gift van Amazon zal worden gebruikt voor de aanplanting van dertigduizend bomen en voor – wat men dan noemt – een duurzame landbouwaanpak, waarbij heel concreet ook dertig boerderijen zullen worden geholpen om te investeren in koolstofreductie.

Nu, voor een vrijwillige en particuliere gift gaat het om een zeer aanzienlijk bedrag. Dat doet bij veel landbouwers natuurlijk de vraag rijzen waarvoor deze middelen exact zullen worden gebruikt. Want inderdaad, duurzaamheid en koolstofreductie zijn containerbegrippen waar je bijzonder veel onder kunt klasseren, onder meer ook de onteigening van landbouwgrond om te bebossen of de aankoop van pachtgronden om te bebossen.

Ik heb daarover volgende vragen, minister.

Kunt u ons verduidelijken hoe deze gift tot stand is gekomen? Wie nam, heel concreet, het initiatief in de onderhandelingen die aanleiding hebben gegeven tot deze gift? Wie waren de onderhandelaars? En vooral: welke voorwaarden werden hierbij geformuleerd, door zowel Amazon enerzijds als door de begunstigde, zijnde u, of Vlaanderen, beter gezegd, anderzijds?

In welke mate was u of waren leden van uw kabinet rechtstreeks betrokken bij die eventuele onderhandelingen? Kunt u verduidelijken wanneer dit bedrag ter beschikking zal worden gesteld? Welke concrete zaken zullen met dit bedrag gefinancierd worden? Kunt u vandaag garanties geven dat deze gelden niet zullen worden gebruikt voor de onteigening van landbouwgrond of voor het opkopen van pachtgronden in het projectgebied van de Brabantse Wouden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het bedrag dat Amazon aan het Nationaal Park Brabantse Wouden schenkt, is afkomstig van het Right Now Climate Fund (RNCF) van het bedrijf. Naar hun eigen omschrijving is dat een fonds waarmee Amazon initiatieven ondersteunt die de klimaattransitie met 'nature-based solutions'

aanpakken. Het Right Now Climate Fund is een extra ambitie, bovenop de Climate Pledge, een engagement dat het bedrijf opneemt, samen met meer dan 450 andere bedrijven, om in 2040 hun koolstofuitstoot tot netto-nul terug te brengen. Amazon was een van de stichters.

Nu, het initiatief hierrond komt van Amazon zelf. De vorig jaar in België opgerichte bedrijfstak heeft zich eerst intern binnen de wereldwijde groep kandidaat gesteld om een Belgisch project te kunnen honoreren. Nadien hebben zij een aantal potentiële partners binnen België gecontacteerd. Voor het Nationaal Park Brabantse Wouden, toen nog een initiatief in voorbereiding, werden de kernpartners benaderd die het kandidaatsdossier hebben voorbereid. Binnen die groep werd de vzw Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud (VHM) verzocht het dossier mee voor te bereiden en ook uit te werken. Uiteindelijk heeft Amazon de keuze gemaakt het dossier – er waren natuurlijk dossiers binnen heel België – van het Nationaal Park Brabantse Wouden in Vlaanderen te honoreren, en is met de kernpartners het dossier op punt gesteld.

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) is als kernpartner in het nationaal park betrokken en heeft mij en mijn kabinet hiervan ook op de hoogte gehouden. Het project is tot stand gekomen tussen Amazon en de partners van het nationaal park, dus ikzelf heb hierin geen rol gespeeld.

Het contract tussen Amazon en de partners van het nationaal park bevat vooral een duidelijke non-disclosure agreement. De bedrijfsnaam mag slechts onder duidelijke voorwaarden worden gebruikt, en omgekeerd kan ook Amazon de naam of het logo van het nationaal park niet vrij publiceren. Uiteraard is gestipuleerd dat de fondsen slechts mogen worden gebruikt voor de geselecteerde projecten en dat er gerapporteerd zal worden over de uitgevoerde projecten en de besteding van de gelden.

Er zijn geen voorwaarden gesteld die het park of de Vlaamse overheid of overige in het park participerende overheden binden tot gunsten, of wat dan ook, aan het bedrijf – dat zou ook heel raar zijn –, noch inzake communicatie, noch financieel, noch inzake vergunningen of andere procedures of wat dan ook. Mijn diensten hebben daar uiteraard ook op toegezien, en dat zijn meteen ook de voorwaarden die van onze kant uit zijn gesteld. Er is wel opgenomen dat de resultaten van de verschillende deelprojecten uit dit project publiek bekend gemaakt moeten worden. Ik denk dat transparantie in dezen een heel belangrijk aspect is, en altijd een belangrijk aspect is.

Samengevat betreft het hier dus een vrijwillig engagement van een privaat bedrijf in een positief sterk en goed project. Nu, anders dan u in de aanhef van uw vraag gesteld hebt, gaat de gift dus niet naar 'de minister' of naar 'haar' project. Amazon koos voor een sterk samenwerkingsverband dat een ernstige inspanning wil leveren om stappen vooruit te zetten inzake biodiversiteit en ik denk dat we daar wel blij om mogen zijn. Want, ja, ik heb liever dat ze die 1,1 miljoen euro hier bij ons in Vlaanderen, in de Brabantse Wouden, in die Vlaamse parken, in die Vlaamse biodiversiteit steken, dan dat ze die ergens op een of andere rekening zetten.

Wat uw tweede vraag betreft, het bedrag is al ter beschikking van de projectpartners en zal ongeveer in de eerste twee jaar van de werking worden ingezet. Zoals in het antwoord op uw eerste vraag aangegeven, is een breed palet van acties geselecteerd. Grofweg wordt ongeveer een op vier van de middelen ingezet voor directe investering in natuur, een op vijf in projecten voor landbouw, een op vijf in projecten rond inclusie en verbreding, en een op drie in projecten voor innovatie en wetenschap. Er zijn ook wetenschappers en de universiteit bij betrokken. Het is de verdienste van de kernpartners van het

nationaal park dat de doelstellingen van hun masterplan breed zijn opgezet, en dat dat zich ook vertaalt in deze vorm van bedrijfssteun. Het is ook een van de aspecten die erg gesmaakt werden door de jury die over alle kandidaturen moest oordelen, en die dan ook de kandidatuur van het nationaal park heeft uitgekozen.

Dan ga ik in op uw vraag rond onteigeningen van landbouwgrond. Zoals u weet – ik heb daar ook al op geantwoord – onteigenen wij niet. Er worden geen gronden onteigend. Dat is wel belangrijk om mee te geven. Nu weet ik vanwaar dat komt, want ook landbouwers spreken mij daarover aan, maar wij onteigenen niet. U moet wel geen desinformatie geven. Die aankopen gebeuren in der minne. Er wordt niet meer onteigend, maar er is overleg met de pachters of grondgebruikers. Ik denk dat u dat ook kunt lezen in het masterplan, en het is ook benadrukt op de talloze overlegvergaderingen van het Nationaal Park Brabantse Wouden. De aankopen zullen sowieso in der minne, los van dit project, moeten gebeuren.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Ik heb dus begrepen dat u garandeert dat die gelden niet gebruikt zullen worden voor onteigening. Onder andere Boerenbond had gewaarschuwd dat ze uit communicatie hadden begrepen dat wanneer tegen 2030 zou blijken dat vrijwillige maatregelen onvoldoende effect zouden hebben, men wel degelijk instrumenten als onteigening zou gebruiken. Ik begrijp dat u vandaag zegt dat dat nooit het geval zal zijn. Ik denk dat dat principieel een bijzonder belangrijk punt is, want dat is uiteraard vandaag een bijzonder grote bezorgdheid bij onze landbouwers.

Onteigening is één, de aankoop van pachtgronden is natuurlijk twee, maar komt eigenlijk op hetzelfde neer. Het merendeel van de gronden die een landbouwer in zijn areaal in bezit heeft, zijn natuurlijk pachtgronden. Wanneer die dan opgekocht worden door het ANB – ik heb een aantal voorbeelden met hallucinante bedragen –, dan komt dat natuurlijk wel op hetzelfde neer. Die landbouwers, onder andere in het kader van de Brabantse Wouden waar zo'n tweehonderd landbouwers zich in dat projectgebied bevinden, willen maar één ding weten, en dat is natuurlijk of ze geïmpacteerd zijn, en over welke gronden, percelen het dan exact gaat. Los van de graphics interchange format (GIF), had ik graag eens vernomen wanneer daar eindelijk duidelijkheid over zal komen: exact welke gronden, welke percelen wil men gaan bebossen of als verbindend landschap gaan gebruiken, en welke niet? Momenteel moeten zij het doen met groene pijltjes en schetsen – ik heb hier zo'n kaart mee – waar zij effectief zien dat hun grond erop staat, maar de vraag is of men die nu gaat bebossen? Die schetsen zijn niet op perceelniveau gedefinieerd. Graag dus een antwoord op de vraag wanneer die duidelijkheid op perceelniveau er eindelijk gaat komen, want nu leven die boeren in totale, totale onzekerheid.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik kan ten eerste alleen maar blij zijn met het feit dat niet alleen de Vlaamse overheid en de belastingbetaler die kosten moeten dragen, maar dat er ook private giften hiervoor zijn.

Ik wil er ten tweede op wijzen, en dat is mijn voornaamste punt, dat niet alleen de Brabantse Wouden zoals het Meerdaalwoud, het Zoniënwood, het Hallerbos – waar vandaag duizenden en duizenden mensen heel enthousiast naartoe gaan –, maar ook de Dijlevallei een functie heeft die verder gaat dan alleen maar natuur. Het feit dat de Dijlevallei een overstromingsgebied is, beschermt, en beschermde de voorbije jaren al meermaals, steden als Leuven – en ook verderop gelegen steden langs de Demer, zoals Aarschot – tegen overstromingen. Het feit dat dat daar kan gebeuren, dat dat inderdaad kan gebeuren in samenwerking met het

ANB, natuurverenigingen – die daar gronden hebben verworven – en met een aantal landbouwers, is essentieel voor de levenskwaliteit en de veiligheid van letterlijk honderdduizenden Vlamingen.

Ik begrijp dat het Vlaams Belang probeert daar een soort conflict rond te organiseren, en bij voorbaat dingen probeert te blokkeren. Ik vind dat bijzonder onverantwoordelijk. Dat is bijzonder schadelijk voor de levenskwaliteit en de omgevingskwaliteit van de zeer brede Brusselse Rand. Het is bovendien een manier om mensen, compleet ten onrechte, bang te maken en te verhinderen dat er constructieve partnerships tot stand komen.

Collega, als u niet wilt dat we die overstromingsbescherming bieden, als u niet wilt dat we die natuurkwaliteit en levenskwaliteit voor die burgers bieden, zeg het dan gewoon. Zeg het in plaats van er een hoop negativiteit en conflicten rond te organiseren die nergens voor nodig zijn en bovendien ook nergens goed voor zijn. Maar misschien is dat wel een beetje de essentie van uw partij natuurlijk.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Heel kort, ik hoop dat meneer Slootmans weet dat private partners niet kunnen onteigenen, dat kan enkel de overheid. Wat externe partijen met hun middelen doen, dat staat hen vrij, daar beslis ik niet over, maar onteigeningen kunnen ze sowieso niet doen.

Wat betreft de percelen, als ik daar nu een antwoord op moet geven, dan zijn we meer dan twee uur of twee dagen bezig. U kunt dat zien in de visie en het masterplan van het park. Die visie komt van onderuit. Het masterplan Nationaal Park Brabantse Wouden is door lokale partners uitgewerkt, dat hebben wij vanuit Vlaanderen niet zitten tekenen of wat dan ook.

Het is natuurlijk uw levensverzekering om iedereen tegen elkaar op te zetten – nu is het landbouw tegen natuur –, maar daar doe ik niet aan mee. Ik vind beide belangrijk en ik denk dat we beide nodig hebben. Het klopt dat we inderdaad gronden kopen, onder andere ook in die valleigebieden, maar we doen dat niet om iemand te pesten. Ik hoop dat u goed beseft dat landbouwareaal in valleigebieden gekocht wordt omwille van het feit dat het overstromingsgebieden zijn en dat dat bijzonder veel mensen beschermt tegen overstromingen. Het staat ook in het landbouwakkoord dat we dat nog blijven doen.

Wat de percelen betreft, verwijs ik u door naar het masterplan van het nationaal park.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Zeer schadelijk, correct, mijnheer Tobback, u mag dat zeggen, maar bon, feiten zijn natuurlijk feiten. Ik ken een landbouwer bij ons in de buurt die al verscheidene malen door het ANB is aangezocht en die nu ook 15 hectare van zijn 100 hectare verliest. Het is geen onteigening, maar het zijn wel pachtgronden die, onder andere, door het OCMW van Brussel zijn gekocht. Dus die man verliest 15 hectare van zijn 100 hectare, zuiver in het kader van het project Brabantse Wouden. De bedragen die daarmee gepaard gaan zijn bijzonder hallucinant. Natuurlijk, zij werken met belastinggeld, dus daar is een zekere ongelimiteerdheid. Vervolgens worden daar dan een aantal ruilen voorgesteld met gronden in Gent, 60 à 70 kilometer verder waar hij dan met zijn tractor naartoe zou moeten rijden. Dat is de manier waarop dat project nu wordt gerund. Daar komt bij dat men dreigt dat als men niet akkoord gaat, er bijkomende mestcontroles en dergelijke komen. Dat is de toestand vandaag.

Ik heb u al een paar keer horen zeggen in de pers, en ook in dit huis, dat u aan de kant staat van de landbouwers. Dan stel ik ook voor dat u daar ook naar handelt en nooit landbouwgrond opkoopt of onteigent, en eindelijk duidelijkheid geeft op perceelniveau.

U verwijst naar het masterplan. Ik heb dat al 37 keer bekeken met verschillende experts, maar op perceelniveau is daar nog altijd geen duidelijkheid en blijft de onzekerheid voor de landbouwers tot op vandaag overeind.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de ongelijke criteria die de minister hanteert voor de nachtvluchten in Zaventem enerzijds en de luchthaven van Luik anderzijds – 1564 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Er is op dit moment opnieuw een discussie over de luchthaven van Luik en de nachtvluchten daar. Dat is een zeer begrijpelijke discussie, want inderdaad: het evenwicht vinden tussen economische activiteit aan de ene kant en levenskwaliteit van de omwonenden aan de andere kant, is niet altijd evident.

Maar ik merk toch vooral dat de Vlaamse Regering twee soorten burgers ziet in deze regio. Aan de ene kant – en dat is dan de concrete aanleiding – gaat of ging de Vlaamse Regering in beroep tegen de hervergunning en uitbreiding van de luchthaven van Luik, met een wel heel boeiend bezwaarschrift waarin een heel fors gemotiveerd pleidooi stond tegen nachtvluchten, in een nacht die zou lopen van 11 uur 's avonds tot 7 uur 's ochtends. Daarbij wordt er geklaagd over het feit dat de milieueffectenbeoordeling vrij vaag bleef, en dat er volgens de Vlaamse Regering in die vergunning te weinig rekening werd gehouden met het belang van de nachtrust en problemen van kwetsbare natuur en CO₂- en stikstofuitstoot.

De Vlaamse Regering bepleitte daarin dat een globale jaarlijkse beperking van het aantal vluchten eigenlijk niet veel oplost, omdat dat niets garandeert voor bepaalde specifieke concentraties van overlast in bepaalde periodes. En daarbij zegt de Vlaamse overheid, de Vlaamse Regering, zelfs heel duidelijk dat het volgens hen veel beter zou zijn om een aanzienlijke vermindering en zelfs een stopzetting van de nachtvluchten te overwegen vanwege de gezondheidsschade die die nachtvluchten met zich zou meebrengen voor de betrokken slachtoffers, in dit geval mensen – misschien niet toevallig – in Zuid-Limburg.

Minister, een aantal mensen die dat lazen, voornamelijk wanneer zij behoren tot de duizenden die vergelijkbare beroepschriften hebben ingediend tegen de nieuwe luchthaven in Zaventem, vonden dat toch wel heel eigenaardig. Want het beroepschrift van de Vlaamse Regering is ongeveer een kopie van de bezwaarschriften van al de inwoners in de brede omgeving in de luchthaven van Zaventem tegen de nieuwe vergunning van die luchthaven. Het is dus toch wel heel opvallend dat de minister en de Vlaamse Regering in dezen blijkbaar met twee maten en twee gewichten werken. Wanneer het over Limburg en de omgeving van Tongeren gaat, is verstoring ten gevolge van nachtvluchten aan de ene kant een vloeken in de kerk en een groot probleem dat aangepakt moet worden. Wanneer er aan de andere kant een nog veel grotere overlast komt van de luchthaven van Zaventem, met een groeiproject van bijkomende

nachtvluchten, en er een verdubbeling van het cargovervoer op de agenda staat, dan vervallen al die argumenten, en verleent de minister een vergunning zonder rekening te houden met die bezwaarschriften.

Nochtans lees ik ook vandaag in de kranten dat volgens u de grondwet, en het gaat dan over terugdraaiende tellers, dezelfde is in Vlaanderen en Wallonië. Ik weet niet of het voor de nachtrust en de belangen van de nachtrust, en de gezondheidseffecten daarvan, hetzelfde is. En misschien hebben Limburgers meer slaap nodig, dat is mogelijk. Misschien zijn zij kwetsbaardere mensen. En zij zijn misschien sneller uit hun slaap gewekt dan de stoere en sterke Vlaams-Brabanders.

Maar eerlijk gezegd, minister, is het een beetje bizar om de tegenstrijdigheid tussen die twee argumenteringen, die twee beslissingen, te lezen. Ook wanneer het gaat over de luchthaven van Zaventem zijn de gezondheidsimpacten en de gevolgen zeer groot. Dat is onlangs nog berekend op ongeveer 400 miljoen euro per jaar gezondheidskosten, alleen al vanwege de bestaande overlast. Het is dan ook heel bizar om te zien dat, met het eigenlijk beperken van die overlast in de nieuwe vergunning van de luchthaven van Zaventem, bijzonder weinig rekening wordt gehouden, dat er bijzonder weinig concrete maatregelen in staan, laat staan dat er richting de door u minstens in Luik bepleite afbouw en beperking van een aantal nachtvluchten dat rapport wordt gericht – integendeel.

Minister, mijn vraag is op zich dus vrij simpel. Hoe verklaart u dat er voor u blijkbaar zelfs in het kleine Vlaanderen twee soorten burgers met twee soorten gezondheidssystemen, twee soorten noden aan nachtrust en twee soorten rechten zijn? Mij lijkt dat heel moeilijk uitlegbaar.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel. Ik denk dat u de luchthaven van Luik en de luchthaven van Zaventem helemaal niet met elkaar kunt vergelijken. Luik is vooral en alleen maar cargo, en Zaventem is vooral passagiers. Zeker als je de nachtelijke activiteiten bekijkt is de luchthaven van Luik vooral 's nachts bedrijvig, in tegenstelling tot Zaventem. De nachtelijke exploitatievoorwaarden van beide luchthavens zijn dus allerm minst vergelijkbaar.

De oorspronkelijke milieuvergunning van de luchthaven van Luik van 26 augustus 2022 werd aangevochten vanwege een onvoldoende onderzoek naar de gewestgrensoverschrijdende effecten in het milieueffectrapport (MER). Bovendien bevatte de beslissing onvoldoende bescherming van de nachtrust van inwoners in naburige Vlaamse gemeenten.

Uw stelling dat de nachtvluchten in Zaventem nu zouden zijn uitgebreid, is niet correct. In vergelijking met de reeds bestaande exploitatiebeperkingen op de luchthaven van Zaventem, met maximaal 16.000 nachtslots tussen 23 uur en 6 uur en een maximaal toegestane geluidshoeveelheid per beweging van quota count (QC) 8 en QC 12, alsook met in de nieuwe vergunning bijkomend een sterke beperking op de nachtvluchten tijdens de weekends, bevatte de vergunning voor de luchthaven Luik slechts een voorwaarde in verband met de afbouw van de jaarlijkse geluidshoeveelheid van bewegingen tussen 23 uur en 6 uur, zonder enige beperking naar geluidshoeveelheid per beweging of het aantal toegestane bewegingen tijdens de nachtperiode. In vergelijking met de luchthaven van Luik zijn we op Vlaams niveau dus een stuk strenger wat betreft de nachtvluchten.

Met de beslissing in beroep door de Waalse Gewestregering van 31 januari 2023 werden aangepaste exploitatiebeperkingen opgelegd, waartegen het Vlaams Gewest een vernietigingsberoep bij de Raad van State heeft ingesteld. In beroep

heeft de regering van het Waals Gewest het jaarlijks aantal toegestane bewegingen verhoogd van 50.000 naar 55.000 en de voorwaarde in verband met de afbouw van jaarlijkse quota voor bewegingen tussen 23 uur en 6 uur vervangen door een voorwaarde met de stelselmatige afbouw van de geluidshoeveelheid per beweging van opstijgingen tussen 23 uur en 7 uur.

Met deze laatste voorwaarde moet tijdens de nachtperiode op de luchthaven van Luik de QC van opstijgingen stelselmatig afgebouwd worden van 30 in 2024 naar 13 in 2033. Hiermee zijn echter nog altijd heel wat oudere en lawaaierige types van vrachtvliegtuigen toegelaten die op de luchthaven van Zaventem intussen, ook volgens de vergunning, niet meer welkom zijn. De oudere en lawaaierige types zijn geschrapt in de vergunning.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ja, mijn dank voor het antwoord. Maar minister, u blijft over een aantal verschillen wel heel vaag. Nog eens, in uw eigen beroepsschrift pleitte u voor een nacht die loopt tot 7 uur. Daar is in Zaventem, ook in uw eigen vergunning, geen sprake van.

Ten tweede, op dit moment is Luik inderdaad meer cargo, logischerwijze, dan Zaventem. Maar in de plannen die de luchthaven van Zaventem zelf heeft gemaakt spreekt men van een verdubbeling van de voorziene volumes aan cargo in de komende jaren. Vandaar ook dat er nood is aan een stijgend aantal vluchten in de vergunning, wat u ook hebt toegekend.

In alle eerlijkheid, minister, u moet me toch eens uitleggen waarom u denkt dat men bij een vliegtuig dat om 6 uur 's ochtends of om 5 uur 's ochtends – want het is niet zo dat er tussen 23 en 6 uur helemaal niet wordt gevlogen – of een vliegtuig dat om 3 uur boven uw hoofd komt – opstijgend of landend – het verschil hoort of er cargo of passagiers inzitten op dat moment. Ik denk dat dat een illusie is. Dat is niet het geval. Misschien als men ver genoeg van de luchthaven afwoont, tot daar aan toe. Maar in de nabijheid van de luchthaven is dat verschil louter academisch en heeft het naar gezondheidseffecten en verstoringseffecten voor de rest geen enkele waarde of er nu cargo in zit, dan wel of er passagiers inzitten.

Ik blijf toch wel zitten met een totaal gebrek aan motivatie, en ik vraag me eerlijk gezegd af, minister, of het niet zo is dat aan de ene kant het ene argumenteren en aan de andere kant het andere vergunnen, niet ook de vergunning van de luchthaven van Zaventem fragiel maakt. Was u daar niet beter zelf wat strenger geweest? Want als ik met uw vorige beroepsschrift naar een rechtbank stap en zeg dat ik mij oneerlijk en ongelijk behandeld voel als inwoner van Zaventem, dan denk ik dat het een flinke kluif is voor die rechtbank om dat te gaan tegenspreken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik vind het wel opvallend dat een N-VA-minister bezorgd is voor de omwonenden van Luik dan die van de rand rond Brussel.

Minister, u hebt een omgevingsvergunning verleend die eigenlijk op drijfzand is gebouwd. Het alternatievenonderzoek werd niet grondig gevoerd. Er werd niet onderzocht of de forse uitbreiding van activiteiten op Brussels Airport nodig zijn. Het feit dat de overlast voor milieu, klimaat en omwonenden zou dalen door de inzet van stillere vliegtuigen is veel te weinig concreet uitgewerkt. Hierdoor is het zeer rechtsonzeker en zou een rechtbank de hele vergunning zomaar naar de prullenmand kunnen verwijzen, want er is geen enkele garantie dat de

toekomstige overlast ook effectief beperkt zal worden. Ook vanwege de stikstofuitstoot is de vergunning rechtsonzeker. De vergunning zou dus ook op dat punt geactualiseerd moeten worden.

Mijn vraag aan u, minister: dreigt u hiermee niet die tienduizenden werknemers in de onzekerheid te storten, net vanwege het feit dat u een vergunning verleent die heel gemakkelijk vernietigd zou kunnen worden door de rechtbank?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega's, ik heb ook vastgesteld dat niemand tevreden is over de vergunning. De ene zegt dat het veel meer had moeten zijn, en de andere kant zegt dat het veel te soepel is. Ik denk dat het dan goed zit, als niemand content is.

Collega Tobback, wat u zegt over de nachten in de weekends klopt niet, want wij gaan de nachten in de weekends ook verlengen naar 7 uur. Dat is nu nog niet zo, maar in de vergunning is dat ook opgenomen. De volumes en cargo in Zaventem stijgen inderdaad, niet door meer vluchten, maar met grotere en stillere types vliegtuigen. Zo wil men de groei realiseren. Overigens is het misschien wel belangrijk om te weten dat pas vanaf 2031 geen enkele Boeing 747 – het meest courante type van Boeing – 's nachts mag opstijgen vanuit Luik. Op Zaventem mag dat nu al niet meer. Je moet gaan zien wat daar allemaal in Luik landt en opstijgt.

We grijpen ook sterk in op de stille weekends in Zaventem. We hebben daar gezocht naar een goed evenwicht tussen overlast en economische realiteit. Ik denk dat u ook de berichtgeving van het ABVV hebt gezien. Ik moet het ABVV natuurlijk niet verdedigen, maar die 1600 laaggeschoolde jobs zijn heel belangrijk voor de streek. U weet ook dat DHL zou zijn weggegaan als wij dat hadden geschapt. DHL zou dan weggetrokken zijn, en ik denk dat je dan beleidsmatig toch veel beter aan zo een belangrijke luchtvaartmaatschappij zegt dat je wilt dat ze inzetten op vlootvernieuwing, en dat ze grotere en nieuwere types vliegtuigen inschakelen, in plaats van te zeggen dat het schluss gedaan is en dat ze weg moeten. Weg is weg, en uiteindelijk gaat het over heel wat laaggeschoolde jobs. Ik zal eerlijk meegeven dat ik dat zelf een heel belangrijke factor vond. Het was ook heel moeilijk om te beslissen hoe we daarmee omgaan.

De nachtrust is belangrijk, want nu is dat ook tot 5 uur 's morgens. Wij gaan dat stelselmatig opbouwen van 11 uur 's avonds tot 7 uur 's morgens. Wij gaan dat inderdaad doen en wij hebben ook opgenomen in de vergunning dat we willen dat er wordt ingezet op stillere vliegtuigen, op vlootvernieuwing. Dat is, denk ik, de juiste manier om de welvaart niet naar de knoppen te helpen.

Ik denk dat we in een moeilijk economisch klimaat leven. We moeten ervoor zorgen dat we die duurzaamheid en vlootvernieuwing vragen. Het is een inspanning die DHL moet doen. Daarnaast kunnen we tegen de mensen die daar allemaal werken, de vakbond en het bedrijf zeggen dat ze onder die voorwaarden daar kunnen blijven.

Mevrouw Schauvliege, we streven zoveel mogelijk naar een benadering van de doelstellingen uit het Zero Pollution Action Plan van de Europese Commissie. Dat is een streefcijfer, die min 30 procent aantal ernstig gehinderden. Dat is ook mee opgenomen in de vergunning, tegen 2032 weliswaar. Europa zegt 2030, maar dat is ook een streefcijfer. Het feit dat we dat ook hebben opgenomen, betekent dus ook wel dat er heel wat inspanningen zullen moeten gebeuren.

Ik ga zelf niet vooruitlopen op de procedures die mogelijk zouden kunnen komen tegen de vergunning, maar ik heb naar eer en geweten gezocht naar een goed

evenwicht tussen overlast en gezondheid, leefbaarheid en economische realiteit. Ik denk dat dat belangrijk was in dit dossier. En gezien het feit dat niemand content is, denk ik dat daar toch wel de juiste evenwichten zijn bewaard. Want als één partner echt content zou zijn, dan denk ik dat ik mij misschien wat zorgen moest maken.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ja, de ambitie om iedereen een beetje malcontent te maken, lijkt mij een raar uitgangspunt voor besturen. Het zou misschien de moeite zijn om eens te proberen om iedereen wel content te maken. Ik denk dat we dat allemaal ook wel graag zouden hebben, want niemand gaat betwisten dat de luchthaven van Zaventem inderdaad een economisch belangrijke pool is. Maar aan de andere kant, als we willen dat die een duurzame toekomst heeft, dan zal er ook een voldoende groot draagvlak moeten zijn in de omgeving.

Ik woon daar al bijzonder lang en heb er zelf op zich geen last van, maar ik heb altijd al geweten dat er een vrij grote steun was voor die luchthaven in de brede omgeving. Ik heb nog maar zelden gezien dat, zoals in de voorbije jaren, ook in gemeentes zoals Machelen, Vilvoorde en Zaventem zelf, het protest jaar na jaar groeit. En dat wijst op een fundamenteel probleem. Dat wijst op een probleem van grenzen die bereikt zijn. Dat is trouwens ook geïllustreerd door het feit dat alle vergelijkbare luchthavens in dichtbebouwde omgevingen in Europa hun nachtvluchten ook effectief afbouwen en verschuiven naar andere locaties.

Het is een illusie om te denken, minister, dat we op lange termijn duurzaamheid en zekerheid kunnen bieden voor die luchthaven, als er niet ook een zekere aanvaarding is en er heldere, duidelijke, juridisch onderbouwde beslissingen zijn die op termijn zekerheid kunnen bieden, zowel aan de jobs als aan de omwonenden. Want aan gerechtelijke procedures 'van hier tot met sint-juttemis' heeft niemand een boodschap, denk ik. Die zijn economisch ook niet gezond. En die 400 miljoen euro gezondheidskosten die er ieder jaar zijn vanwege de luchthaven, dat is ook een economische impact en dat is ook een economische kost.

Om het evenwicht daartussen te vinden, moet u meer doen dan er zich van af te maken met te zeggen: 'Alleman is ambetant en dus zal het wel goed zijn.' Het zou misschien een ambitie moeten zijn om te proberen ervoor te zorgen dat alleman content is. Dat zal op de lange termijn voor iedereen beter zijn, ook voor de luchthaven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over landschapsevolutie in beeld – 1605 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, vorige week werd een kaart gepubliceerd die de landschapsevoluties in beeld brengt. Met deze kaart kunnen we letterlijk de veranderingen in het landschap van Vlaanderen en Brussel zien sinds het einde van de achttiende eeuw.

De kaart toont dat het Vlaamse landschap geen statisch geheel is, maar doorheen de jaren veranderde door menselijk ingrijpen. Zo valt onder andere het

verdwijnen van duin- en heidegebieden op, of zien we dat bossen zich van het westen naar het oosten van Vlaanderen verplaatst hebben de afgelopen eeuwen. Ook de sluipende verharding van Vlaanderen wordt mooi in beeld gebracht.

De kaarten geven inzicht in ons natuurlijk kapitaal en kunnen dus een belangrijke tool zijn om beleidsbeslissingen op te baseren. Kappen we nog eeuwenoude bossen? Welke valleien richten we in als overstromingsgebied? In welke gebieden is er veel potentieel voor natte veengebieden? Welke weides moeten we beschermen en waar is er eventueel nog potentieel om graslanden om te zetten naar plantaardige voedselproductie?

Welke lessen trekt u uit deze kaarten?

U beloofde een veenherstelplan. Kunnen deze kaarten daarbij helpen?

Zult u op basis van deze kaarten een initiatief voorbereiden om onze eeuwenoude ruimtelijk bedreigde bossen beter te beschermen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De kaarten met de evolutie van het landgebruik in Vlaanderen tussen 1778 en 2022 zijn nog maar net afgewerkt. In het INBO-rapport (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek) dat bij de kaarten hoort, zijn analyses gemaakt van de landgebruiksveranderingen. Die tonen aan dat bepaalde natuurlijke en halfnatuurlijke landschappen in de voorbije 250 jaren sterk achteruit zijn gegaan, en dat onveranderd landgebruik zeldzaam is in Vlaanderen. Het behoud van zeldzame, onveranderde landgebruikstypes, zoals oude graslanden, bossen, heide enzovoort, is belangrijk om verschillende redenen, zoals het behoud van de biodiversiteit, erfgoedwaarden, grote koolstofvoorraden en de ecosysteemdiensten die deze landschappen leveren.

De nieuwe kaarten zijn bedoeld om de ruimtelijke uitwerking van acties van de Vlaamse overheid die momenteel al lopen, te ondersteunen. Denk dan bijvoorbeeld aan Natura 2000, de Blue Deal en bosuitbreiding.

Er zijn wel enkele opvallende vaststellingen. Zo bleef het aandeel van de beboste oppervlakte gedurende de voorbije eeuwen stabiel en lag het steeds ongeveer rond de 10 procent van de totale landoppervlakte. Bossen in het westen en het zuiden van Vlaanderen verdwenen door ontginning naar landbouwgrond, vooral akkers, terwijl in de Kempen en zandig Vlaanderen een ongeveer gelijke oppervlakte van nieuwe bossen ontstond op heide en dit voornamelijk met oog op het voortbrengen van mijn- en industriehout. Wie veronderstelt dat we nu in Vlaanderen veel minder bos hebben dan in bijvoorbeeld de Oostenrijkse periode in de achttiende eeuw, heeft het mis. Het bevestigt dat de trendbreuk die we hebben ingezet richting een netto-uitbreiding van het bosareaal, echt wel historisch is.

Ik kom tot uw tweede vraag. Veen – heel belangrijk – kan zich in de praktijk op drie niveaus bevinden. Het kan zich aan de oppervlakte bevinden, met in natuurlijke staat vaak een specifieke en unieke flora en fauna, waardoor veengebieden een hoge ecologische waarde hebben. Er is ook ondiep begraven en diep begraven veen, met grote voorraden aan CO₂, dat niet meer aangroeit, maar wel gevoelig is voor bijvoorbeeld drainage. Om bij te dragen aan de biodiversiteitsdoelen en klimaatmitigatiedoelstellingen moeten veenbescherming en -herstel dus op deze drie niveaus ingrijpen.

Het is niet evident om op basis van de moderne kaarten altijd te weten waar zich ondergronds veen bevindt. Daarom zal voor de veenbescherming in de praktijk gewerkt worden met de veenwaarschijnlijkheidskaart op basis van modellering,

vertrekkend van duizenden effectieve bodemstalen. De kaarten in kwestie geven weer waar in de achttiende en de negentiende eeuw niet-beboste moerassen aanwezig waren die waarschijnlijk een veenbodem hebben. De kaarten kunnen dan ook helpen bij de interpretatie van de veenwaarschijnlijkheidskaart in de verkenningfase voor veenbeschermings- en veenherstelprojecten door nog niet-gekende of verdwenen venen te lokaliseren.

Ik kom tot uw derde vraag. Bij tal van ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) zet ik bestaand bos in woon-, industrie- en landbouwgebied om in bosgebied. Zo wordt het bos op termijn planologisch correct verankerd. Ook gemeenten en provincies kunnen zo'n planinitiatief nemen.

Binnen de huidige regeerperiode lijkt het opstarten van nieuwe RUP's niet meer haalbaar. Zoals u weet, was er geen akkoord binnen de meerderheid om deze legislatuur verder te werken met de voorgestelde methodiek om de meest kwetsbare en waardevolle bossen een betere bescherming te geven. Ik volg dan ook andere pistes, zoals het verlagen van de drempels voor bebossing, een hogere bosbehoudsbijdrage voor het ontradend effect en een snelle, efficiënte boscompensatie. We blijven ook inzetten op het responsabiliseren van de lokale besturen, want het is in de eerste plaats hun verantwoordelijkheid om het Bosdecreet na te leven en bedreigde waardevolle bossen op hun grondgebied te beschermen. Zoals u weet, verdwijnen de meeste bossen na een beslissing van lokale besturen. Vandaar de verstrenging rond boscompensatie.

Tot slot wil ik toch ook graag wijzen op wat er op pagina's 5 en 7 van het INBO-rapport staat, iets wat in de mediaberichten niet goed is doorgekomen. Het beeld – en dus ook de kwaliteit – van de landschappen toen en nu is wel heel anders. Bossen worden nu doorgaans minder intensief gebruikt en minder beheerd ten opzichte van het begin van de twintigste eeuw, omdat de bomen toen veel jonger waren en er veel vaker hakhout werd gekapt. Naast kwantiteit speelt ook kwaliteit van het ecosysteem een rol. Ook dat is een punt dat we beleidsmatig hebben benadrukt. Voor de graslanden en akkers zal dat wellicht anders zijn. Aanhoudende milieudruk heeft evenwel een negatieve impact op de kwaliteit, maar daar hebben we met de hydrologische ingrepen en stikstofreductie een aanpak voor.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u gaf aan dat onveranderd landgebruik zeldzaam is, en dat klopt: 20 procent van Vlaanderen zou onveranderd zijn, 80 procent is dus sinds de achttiende eeuw totaal veranderd. Dan gaat het vooral over die meer natuurlijke landschapstypes. 14 procent is grasland dat is omgezet naar akkerland, 1,5 procent is bos. Dat betekent dat er heel weinig oud bos is in Vlaanderen, dus we moeten dat oud bos bijzonder hard koesteren.

In 2022 heeft het Departement Omgeving een opdracht uitgeschreven om de bestemmingswijzigingen van ruimtelijk bedreigde bossen voor te bereiden. Er is een studiebureau aangesteld, maar daarna is het windstil gebleven over de resultaten van die studie, laat staan over beleidsmaatregelen die eruit zouden kunnen voortvloeien. Die studie is aanbesteed in 2022. Ik heb u daar toen vragen over gesteld. Er is budget tegenover gezet, er is een studiebureau op gezet.

Een, is die studie afgerond? Twee, zijn er initiatieven genomen om ervoor te zorgen dat ... De studie was: een grootschalig RUP maken per provincie om de ruimtelijk bedreigde bossen te herbestemmen en dus naar bosgebied om te zetten. Mijn vraag is: waar is dat blijven steken? Zijn er resultaten? Kunnen we die zien? Beleidsmaatregelen heb ik nog niet gezien, dus ik veronderstel dat die er niet komen, maar als het tegenovergestelde waar is, zou dat mijn dag goedmaken. Wat is de stand van zaken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dat laatste zal ik moeten opvragen. Ik wil dat gerust schriftelijk meegeven.

Binnen de Vlaamse Regering was er geen overeenkomst over de methodiek om oude zonevreemde bossen te herbestemmen. Daar is veel over gediscussieerd, maar we hebben helaas geen overeenkomst bereikt over de manier waarop we dat zouden kunnen doen.

Wat die studie betreft: ik zal moeten navragen waar dat nu exact zit. Als u het goedvindt, zal ik dat schriftelijk overmaken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, bos vinden wij zeer belangrijk en het is ook belangrijk dat we in Vlaanderen werken aan bosbehoud en -uitbreiding. Er zijn stappen gezet om meer bos aan te planten in Vlaanderen, maar dat verloopt zeer moeizaam. Vandaar is het bijzonder belangrijk om bestaand bos te behouden.

Als we naar die kaarten kijken, zien we dat van het bos dat er is, maar heel weinig echt oud bos en dus bijzonder waardevol bos is. Het is dan ook zeer belangrijk dat er van dat bijzonder waardevol bos geen millimeter gekapt wordt. Ik pleit dus nogmaals voor het beschermen van alle oud en waardevol bos in Vlaanderen en dus een kapverbod daarvoor. Volgende week bespreken we in dat verband een voorstel van resolutie. Ik hoop natuurlijk dat de meerderheid van gedacht veranderd is en de methodiek die wij voorstellen, zal aanvaarden, om het oude bos in Vlaanderen te beschermen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.